

GORENJEK

Političen in gospodarski list.

Izhaja vsako soboto zvečer
in stane za Kranj 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v »Zvezdi«.

Mesečna priloga
„Slovenski Tehnik“

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za pet-črtno 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Politični del. ■ ■ ■

□□□□

Kmetijska šola na Gorenjskem.

Naša krasna, naša divna Gorenjska, njene naravne krasote, njeno rodovitno polje, krasne planine, vodne moči, zdravo podnebje — vse to imanaša tolikrat opisana in opevana Gorenjska. Koliko tisoč pridnih in žuljavih rok se giblje dannadan v mrazu in vročini, koliko znojnih kapljic kane vsaki dan na to rodovito zemljo, med temi — žal — mnogo zastoj. Vsi stanovi se izobrazujejo in stremijo za višjo omiko ter izobrazbo, ker so prepričani, da je v sedanjem času hitrega napredka stanu primerna izobrazba merodajna za stanovsko blagostanje in njegov obstanek. Mnogo se je v tem oziru že storilo za vse stanove v naši domovini, vendar moram pa trditi, da se je storilo najmanj za stanovsko izobrazbo gorenjskega kmeta.

Kmetijska šola za Gorenjsko. Koliko se je pisalo in razpravljalo o tem, koliko črnila in tiskarske barve prelilo, pa smo še vedno tam, kjer smo bili tedaj, ko se je zapisal naslov akciji: Kmetijska šola na Gorenjskem. — Morda se mi bode reklo, saj imamo že svojo kmetijsko šolo na Dolenjskem uzorno urejeno, saj imamo c. kr. kmetijsko družbo, ki je ena najdelavnejših v državi, imamo kmetijske podružnice, mlekarste zadruge, potovalne učitelje — z eno besedo vse — kar se more zahtevati za napredek kmetijstva. Res imamo vse to, toda vsi ti pripomočki za kmetijsko izobrazbo in napredek se mi zde ravno taki, kakor če bi en učitelj poučeval na štiriraz-

redni ljudski šoli obenem v dveh jezikih učence vseh štirih razredih v vseh potrebnih predmetih.

Gotovo je, da je za pouk in napredek v vinorodnih krajih mnogo bolj preskrbljeno, kakor pa pri nas na Gorenjskem in če premislimo, da se Gorenjska po podnebnju, zemeljski legi in sestavini zemlje povsem razlikuje od vinorodnih krajev, kjer je sedaj edina kmetijska šola kranjska, pridemo do zaključka, da je nemogoče, da bi ta kmetijska šola ustrezala zahtevam Gorenjske, kjer se vse pridelovanje bistveno razločuje od pridelovanja v vinorodnih krajih.

Vzemimo samo eno dejstvo! Umetna gnojila različnih vrst prav dobro služijo naši zemlji in se je z njihovo uporabo doseglo prav mnogo in lepih uspehov. So kmetje, ki so bili očarani vsled izdatnega pridelovanja, ker so rabili umetna gnojila tako, da so pričeli gnojiti z velikimi množinami. Toda prišlo je razočaranje. Umetna gnojila so vsled svojih sestavin tako izmzgala in razkrojila rodovito zemljo ali humus, da je tako gnojena zemlja sedaj podobna onemogli pušči, ki potrebuje ali počitka ali nadomestitve tistih snovi, katere so ji od razkrojila in v živež rastlinam pripravila umetna gnojila. Pripravljen sem na to, da se mi bo ugovarjalo, toda pripravljen sem vsakemu Tomažu pokazati črno na belem, pripravljen sem mu pokazati njivo, katero sem z uporabo umetnih gnojil tekom osmih let tako izmolzel, da se mi, četudi mrtva gruda — smili. To pa vsled tega: Zemljo, sama na sebi plitvo in peščeno, so vzdrževala umetna gnojila tako dolgo, dokler ji je bilo mogoče — potem je pa odpovedala vsako sodelovanje z izkoriščevalci — umetnimi gnojili.

Na Gorenjskem, oziroma v okrajih, kjer se

prideluje žito, krompir, fižol i. t. d. tudi za izvoz, dela dannadan z vsemi živlenskimi silami nad 100.000 ljudi. Delajo po večini z malimi izjemami tako, kakor so delali njihovi predniki. Vsak poskus za zboljšanje, če se je le enkrat ponosretil, jih spravi že v večjo nezaupnost proti vsakim novotarijam, in temu se ni čuditi, ker naš kmet je na tako nizki stopnji izobrazbe glede izboljšanja svojega stanja kakor noben drug stan. Naš kmet ne ve, da more z istim delom, z istimi delavnimi silami svoje dohodke podvojiti in si zagotoviti svoj obstanek in si obenem tudi privoščiti kak priboljšek. In gorenjskega kmeta izobraziti, dati mu vodilo za izboljšanje njegovega tužnega položaja, pokazati mu pot k blagostanju, to bodi naloga, kmetijske šole na Gorenjskem. O nje pomenu, težavnem spočetju in rojstvu naj mi bo dovoljeno pisati v prihodnjih številkah našega »Gorenjca«.

Vitez Kaltenegger & Comp.

Naprešeni smo objaviti dobesedno naslednji članek, katerega je pred kratkim prinesel kamniski »Naš list«:

Kranjske šolske razmere so obupne. To priznava vsa javnost in teh razmer ne občuti le kranjsko srednješolsko učno osebje, ampak ravnotako, če ne še bolj tudi kranjsko ljudsko šolsko učiteljstvo kot težak jarem. Ne le, da so plače ljudskih učiteljev sramotne ter da še daleč ne dosegajo mezde izučenih delavcev, ki zahtevajo in tudi dobivajo dnevne plače 3-50 do 4 krone, dočim dobiva začasni učiteljica 2-20 K, stalni učitelj

PODLISTEK.

Mene, tekel, upharsin . . .

Ko se je rodil Fortunat, takrat so mater Slovenijo izpreletavali čudni občutki. Njen obraz se je strahu raztegnil in obšle so jo smrtne slutnje, zakaj, oblika Fortunatove glave je bila sumljivo-obilna. To bi samonasebi ne bilo tako čudno; Fortunat bi ostal pač bebec. To bi bila pravična doslednost padca nature in ta greh bi ležal mirno in brez bolečin na Fortunatovih ramenih. Gospodovala bi natura v kvedrih . . .

«Kaj hočemo» — so dejali rajni gospod Janez in skomizgnili z rameni. «Že mora tako biti!»

Natura obrača, a človek, tisti navihanec, ki zna tako virtuosno mežikati z enim očesom, potegne čestokrat nje veličanstvo naturo — za nos!

* * *

Fortunatov oče je bil vinotržec. Bil bi lahko tudi barvar, usnjak ali trgovec, ali to je za našo zgodbo brez pomena. Ostanimo tedaj pri vinotržcu, da se lepše slisi. To je potrebno zapisati, da se vé, kako čudna so pota nature, ki je izgrešila svoj poklic, roditi ljudi po božji podobi.

Dalje povemo, da je stari Fortunat znal mežikati z enim očesom. To pa izborno. Prekanil je marsikoga in to mu je dalo poguma. Natura je prekanila njega v njegovem sinu in on si je mislil, kakaj bi jaz nje ne premodril. Pogledal jo je tako po strani, zaljubljeno, z enim očesom in mežiknil. Na-

tura se je namuznila in povesila oči, kakor trikratna vdova, ki trdi, da je še devica. Pri srcu ji je postalo tako toplo, prijetno. Približala sta se drug drugemu in se pobratila. Postala sta si močna zaveznika in to prijateljstvo je dozorelo v vročo ljubezen. In kaj ne storijo zaljubljeni drug za drugega? Natura je podelila svojemu zvestemu sodruhu svojo vzvišeno lastnost. Stari Fortunat je prevzel nasé posel vinske trte in rodil je vino sam v svoji lastni osebi.

To se pravi, tako bi snubil naturo tudi kak trgovec druge vrste. A ostanimo zaradi lepšega pri starem.

Odslej se pričinja zanj nova doba. Rodil je, mnogo je rodil. Natura rodi sicer najprvo grozdje, njemu je bil ta trud prihranjen. Vino zori le pod žarkim solncem; — Fortunatov oče je rodil le v kleti, v prijetnem hladu, pri brleči luči. To je bil velik uspeh. Natura se je namuznila, muzal se je tudi Fortunatov oče in to muzanje, kakor bomo pozneje videli, je čudotvorno uplivalo na Fortunatovo eksistenco.

Zgodil se je slučaj, ki ni slučaj.

Tam v cesarskem mestu so priredili vinarsko razstavo. To je bila voda na mlin Fortunatovega očeta. Čudno, da se vrši ta zgodba v znaku vođe. Potrudil se je. Šel je v klet in ob tajinstvenem svitu, v prijetnem hladu je rodil sad svojega truda. Bila je izborna kapljica. Napolnil je z njo ozko-vratne butiljke in jo krstil s ponosno besedo. Slučajno je pršla taka butiljka v roki d'ornega do-

stojanstvenika. To hipernaturno vino je našlo ravnotak hipernaturni jezik in želodec, sorodne sile so se strnile in te sile so rodile nov produkt: Fortunatov oče je postal dvorni dobavitelj.

Zopet omenjamo, da bi take uspehe imel lahko tudi kak trgovec druge vrste, a ostanimo pri starem.

Nad glavo mladega Fortunata je zažarelo in ta je postala ob tem svitu mnogo manjša. Ljudje so se čudili temu, ker niso vedeli, da sta si voda in nimbus dva zelo sorodna elementa . . .

* * *

1+1 ni 3, kar dokazujejo mnogi faloti; — ravnotako ni bilo vino starega Fortunata vino, ampak voda in tudi iz vode se ne rode možgani. V pričo teh razmer so bili vodeni tudi vsi njegovi uspehi, ves njegov sijaj. A kaj, ko je ljudem voda tako priljubljena. In to je stari Fortunat hotel izrabiti prav korenito. Dobro je vedel, kaj je z njegovim sinom. Ravnal pa se je po starem zakonu: davi, če ne boš zadavljen! . . .

Položil je svojega sina v naročje almae materis siloma. Ta se ga je branila, vsaj na videz. Seveda, tudi otrok je brcal, kričal in se zvijal, kot bi jedel poper. Očividno, ta jed mu ni teknila. Očetu je bilo pač vseeno, ali pije otrok pristno mleko ali ponarejeno; glavno, da ga alma mater obdrži v svojem naročju in da mu dá konečno za popotnico nakaznico, da bo naposled živel in se redil v nje imenu in na nje troške. Čimbolj se ga je alma mater branila, tembolj je očetu raste!

ali učiteljica pa šele v drugem leta nameštenja 2-73 kron na dan. Na šolstvu in učiteljstvu leži poleg tega še neznozna mera sikan in omalovaževanja vsled vladajočega ostudnega birokratskega sistema. Ta sistem je star že nekaj let in izvira iz dobe barona Heina in iz časa neomejene moči liberalne stranke. Ne trdimo, da ga je liberalna stranka naravnost zakrivila, posredno ga je pa podpirala, četudi nevede in nehote. Liberalna stranka se ni brigala dovolj za deželno vladno ter je dostikrat celo zagovarjala in ščitila zagrizenega in tiranskega birokrata Heina. Liberalna stranka ni storila drugega, kot da je pobijala klerikalizem in s klerikalizmom tudi demokratično misel, ki je našla v tedanji kat. narodni stranki zavetje. Demokracija pa je edino sredstvo proti birokraciji.

Hein si je vzgojil in protežiral celo vrsto birokratskih elementov tudi v ljudskošolski upravi. Na videz se je Hein celo zavzel za povišanje učiteljskih plač, zato da je učiteljstvu zaprl v javnosti sapo. Natihem pa je skoval najhujše verige ljudskemu šolstvu. Učiteljska glasila so smela zabavljati proti klerikalizmu, za svoj pravi interesni krog pa so izgubila mnogo smisla, namreč za avtonomijo šolstva in učiteljstva. V tem tiči vse zlo.

Pod vladno Schwarzovo, ki je pravzaprav bil poslan le v namenu, da doseže redno delovanje dež. zbora, je dosegla ta Heinova zalega svoj višek. Schwarz je germanizator in, ker gre germanizacija z birokratizmom vedno roko v roki, odobrava korupcijo. Nositelj te nadute in nepošteno birokratske smeri v šolstvu je slaboznani vite z Kaltenegeger, vladni šolski poročevalec. Kaltenegeger pašuje v šolskem referatu, kakor se mu zljubi. — Kako «neustrašen» mož je dež. šolski nadzornik Levec, se je pokazalo v Prof-tovi aferi. Kaltenegeger suče Levca, kakor se mu zdi, priznati pa je treba, da tiči v Levcu že tako ali tako dobršen kos streberja in samooblastnika in pa precej komoditete. Tak nadzornik je bil dobrodošel birokratskemu sistemu, zlasti še ker je do sedaj veljal za Slovence.

Kaltenegeger je osebno nadut nemški nacionallec ter pajdaš pangermanskih agitatorjev. Samovlasten značaj, prepotentna osebnost, nedosegljiva domisljivost, zabito in hribovska sirovost se združuje v njem. Vse te lepe lastnosti izvaja v popolni mari tudi v svojem delokrogu. Nevredno protežiranje na vse strani in vzgajanje streberstva in petolizstva mu je namen.

Dež. šolski svet je napram njemu čisto brez pomena! In kakšni ljudje sede poleg tega v tej korporaciji, ki je vredna kranjskega dež. odbora! Že sestava dež. šol. sveta sama brez ozira na osebnosti jamči, da doseže vladni referent v njem, kar hoče. — Kaltenegeger oddaja službe sam, v naprej že določil, kdo dobi to ali ono mesto. Slučajev je znanih na desetine. Dobro leto dni je tega, ki se daleč ni mogel primerjati po kvalifikaciji s sokompetenti, ker naravnost ni imel akademičnih študij,

dobil dobro mesto. Govorilo se je, da je dotičnik prinášal referentu postrvi ali rake; ljudje, ki so osebno z referentem znani ter so mu ugajali, ker so mu osebno tlačili in izkazovali hlapčevska oprevila, spravljali je na najboljša mesta. Pedagoškim principom pljuje v obraz.

Za avtonomijo šolstva se meni slaboglasni Kaltenegeger toliko kot za lanski sneg. Mnenje okrajnih in krajnih šolskih svetov meče principijelno v koš. Šolski sveti stavijo predloge in če ti niso prikrojeni natanko po volji Kaltenegegerjevi, pošlje jih naravnost nazaj ter zahteva njemu povoljnih predlogov. Če jih ne dobi, napravi po svoje ter udari v obraz vsem avton. zastopom. Dostikrat se mu niti ne ljubi jih nazaj pošiljati, nego preko vseh predlogov uveljavi svojo samovoljo.

Spécialiteta Kaltenegegerjeva je tudi — seveda v prid šolstva! — da zavlačuje razpise in oddaje služb. Zanikerno poslovanje je njegova močna stran. Zgodilo se je, da vloženih prošelj po več nego pol leta ni spravil niti v sejo ter da je skušal že odana mesta zopet razpisati.

Vladni referent razvija svoje delovanje med okraj. šolskimi nadzorniki na svoj način, da tako tlači po njih učiteljstvo in korumpira šolstvo. Tudi tu ima svoj sistem. Ne trdimo, da je pokvaril že vse okraj. nadzornike, toda če jih se ni, je to le zasluga zadnjih, ker so nekateri imeli se nekaj poštenosti v sebi. A kdor mu leze v čreva, in naj še tako zanikerno vrši svoje delo, je vendar pri njem v največji milosti. Kaltenegeger si skuša napraviti med nadzorniki eskadron svojih huzarjev, ki bi bil njemu podobni na las. Še tako slab in brezvesten nadzornik, pa bo našel v njem svojega zaščitnika, ako je kreatura, ki spada v njegov sistem. Pripovedujejo o nadzorniku, ki je napisal referat o inšpekciji, pa vendar dotične šole ni videl od znotraj. V neki šoli je bilo stranišče v takem stanu, da vrat ni bilo mogoče odpreti, pa ne zaradi vrat samih, nego zaradi nesnage.

Znano je še, kako je ravnal in še ravna v ljubljanskim učiteljstvu znani nadzornik, ki ni niti kvalificiran za svojo službo, ko naj nadzoruje učiteljstvo z vsposobljenostjo za meščanske šole, dasi ima sam komaj kvalifikacijo za ljudske šole in je opetovano zagrešil najhujše nesramnosti. Nadzoroval je pouk pri zaprtih vratih, prisluškovaje za durmi, trgala otrokom na cesti zvezke iz rok in starejšim kolegom, ki jim ne sega po zmožnosti in poštenju niti do gležnjev, napravljali sikan na sikanu v svoji omejenosti. Očitati so mu vse te umazanosti javno v «Učit. Tovarišu» ter ga pozivljali, naj toži. Ali ni tožil. In on je tip Kaltenegegerjeve ere, največji Kaltenegegerjev protež. Kaltenegeger hoče, da bi postali vsi nadzorovalni organi taki ter ga drži kvisku kljub vsemu. Tako hoče korumpirati šolstvo in učiteljstvo do kosti, iz nadzornikov napraviti creature, s tem pa škodovati šolstvo in zatreti njega procvit. Učiteljstvo samo pri svoji mizeriji se gotovo ne bo moglo upirati takim kri-

vim oblastnikom; udajati se bo moralo, ker družega ni mogoče.

Obe slovenski politični stranki, napredna in slov. ljud. stranka, naj storita svojo dolžnost ter prekuceta ta koš sramote, kajti v interesu obeh strank je to, še bolj pa v interesu naroda in ljudske prosvete. — Slov. časopisje in vsi posamezniki pa naj zasledujejo vsak korak in pojav tega sistema, da se odkrije in pribije vsak sramotni čin in tako ustvari obtožnica, ki bo izzvala preki sod, da iz čisti ozračje.

V Kranju, dne 7. septembra.

Bodoči prestolonaslednik. Ker otroci nadvojvode Franca Ferdinanda, ki je določen kot naslednik cesarja Franca Jožefa I., ne bodo imeli pravice do prestola (Franc Ferdinand namreč ni vzel žene iz kake vladarske hiše, ampak grofico Chotek!), zato je določen za bodočega naslednika nadvojvoda Karl Franc Jožef, ki je dne 17. m. m. dovršil 20. leto in bil proglašen polnoletnim. Karl Franc Jožef je sedaj nadporočnik pri dragoncih in bo v jesen nadaljeval juridične (pravne) študije.

Državni zbor se snide, kolikor je znano po dosedanjih dispozicijah, sredi oktobra. Ker gre pred božičem vsako leto na počitnice, je čas za njegovo delo prav kratko odmerjen. Vlada pač računa s tem, da naj reši samo njene predloge; to se pa nikakor ne vjema z nalogami ljudskega parlamenta, ki ima delati iz lastnega nagiba. Parlament, ki nima dovolj časa za zborovanje, mora postati navadna mašina za dovoljevanje državnega proračuna in rekrutov. Konstitucionalno pa ni to niti izdaleč. Sedaj je vzrok prekratkega časa ta, da zborujejo do srede oktobra nekateri deželni zbori. Treba bo pač najti sredstvo, da bodo v bodoče deželni zbori lahko zborovali neodvisno od državnega, zakaj sicer ne bodo imeli ne deželni, ne centralni parlament nikdar dovolj časa za delo.

Preosnova avstrijske vlade se vleče že celo poletje kakor morska kača po časopisju. Pred vsem bi krščanski socialci radi prišli v ministarstvo, čeprav pisari Gebmann v svojem listu tako, kakor da bi preziral vse portfelje tega sveta. Izpozna se pa prav lahko, da hrepeni še v spanju po visoki časti, in sicer se mu sanja v novejšem času največ o trgovinskem ministru. Tudi Ebenloch ima podobne želje; njegov cilj je poljedelsko ministarstvo. Po tem imajo pa tudi nemški in češki agrarci skomine.

Za gališki deželni zbor je bil pri dopolnilnih volitvah v pondeljek izvoljen prvi socialno-demokratični poslanec, kmet Andrej Smigielskyj. Izvoljen je bil v kmečkem volilnem okraju Zbaraz, ob indirektni volitvi z 78 proti 66 glasovom volilnih mož. Zlahta je sicer napela vse strune, a kakor se vidi, brez uspeha.

Hud volilni boj se je bil dne 26. m. m. v okraju Belenjš na Ogrskem med rumunskim kandidatom Lukaču in onim madžarskih košutovcev Kardošem. Lukaču je zmagal s 797 glasovi večine.

V Maroku je torej resnično prava vojna. Francija pošilja neprenehoma nove vojake tja in danadan se vrše boji med francoskimi četami in domačimi ustasi. Značilno je, da imajo Francozje tako malenkostne izgube, da ni vredno govoriti o njih, domačinov pade pa vedno veliko število. Teško je torej verjeti, da bi bili Francozje res prisiljeni na vse streljanje. Seveda pa draži to doma-

greben. Konečno se je ta pridušil in udaril ob mizo, rekoč: «Rad bi vedel...»

Obrnil se je do domačega gospoda župnika. Stopivši predenj, je svoj tilnik globoko sklonil, potem vroče pogledal proti nebu, položil eno roko na srce, z drugo napravil fino gesto in pokazal na svoj naslov in svojo klet. Gospod župnik je bil ginjen ob tolikem blagostanju in dobrosrčnosti in pobožnosti. Potrkal je pri nebeškem očetu. Govorila sta nekako takole:

Nebeški oče: Če prav premislim, ne gre in ne gre! — Kaj bo rekla gospa alma mater? Fant ni za njo! — Hm, glejte, kje ima možgani?

Župnik (se prekriža na prsni, udano): «Gospod oče, — vaša dobrotljivost...»

Nebeški oče (nevoljno, zamahne z roko): «Ej, vsakdo se že sklicuje na mojo dobrotljivost! Lepega dne mi je zmanjka, — kaj potem?»

Župnik: In vaša vsemogočnost? Glejte, ljudje nosijo ponarejene bisere, pijo ponarejeno vino in vaša vsemogočnost stori ljudi zadovoljne. Menim, zakaj bi voda, ta dobra vodica ne mogla namestovati možgan? Vaša vsemogočnost...

Nebeški oče: Moj služabnik, ne glej mi pod prste, sicer...

Župnik (ga pogleda prekanjeno, tako z enim očesom): Gospod oče, kaj pa vaša pravičnost? Jaz bi menil, da voda ni kar tako... (Stopi tik njega, zaupno.) Poglejte dol na zemljo! Tam so voditelji naroda, eden, dva, trije, o, cela gruča, — tam zopet dojenci almae materis, na stotine, tam ozna-

njevalci svetega miru, potem... Glejte, koliko vode!... Pravice prosim, nič družega. Fortunatova glava ne bo kalila lepe harmonije tam doli, verujte!... Prosim, logika!

Nebeški oče (se zasmee na vse grlo): Prekanjenec!

Župnik (izvleče iz žepa tobačnico in mu jo ponudi z lahkim poklonom).

Oba (njuhata in zamišljeno zreta po slovenski zemlji).

Nebeški oče (čegar oko se je vsled hudega tobaka zalilo s solzo): Res lep kosček zemlje; ali ta presneta voda. — Dvoje je: Živeti ali umreti!

Župnik: Ne meniva se o tako žalostnih stvarih, gospod oče! Ej, vodica, vodica, pravim; — ta ni kar tako...

* * *

Kmalu na to so nebeški krilatci prejeli ukaz od prestola, da narosé na Fortunatovo glavo blagoslova. Alma mater je imela usta zamašena. Bala se je, da je ne zadene jeza nebeskega očeta in zato je fanta tešila na vse umetne načine.

Kljub temu pa se je našel pridržež. Eden izmed portirjev almae mater, ki je imel navado imenovati se profesorja frenologije, je Fortunatu svečano branil vstop in z vso unemo protestiral proti taki profanaciji. Glas tega portirja se je razlegal širom sveta, vendar malo, malo je takih, ki ga čujejo, ki zro odkrito in ki imajo odprta ušesa.

Fant se je naposled privadil in sladko je spaval

v naročju svoje visokorodne dojlje. Rastel je v božjem strahu.

Ko pa je bil že ves trd od lenobe, ga alma mater nekega dne poljubi na čelo in se poslovi od njega prav presrečno. In ta poljub je svitlo žarel na njegovem čelu. Nato se je vrnil v naročje svojega očeta.

Fortunatov oče bi se bil skoro zakrohotal na ves glas. Ali vzdržal se je, napravil resen obraz in se vprašal natihoma: «Morda bo pa vendarle res, da tudi med možgani in vodo ni nikakega razločka?...»

* * *

Stari Fortunat je imel s svojim sinom velike namene. Ko se je ta vrnil, ga je premeril od nog do glave. Ni mu bilo vse všeč; jezila ga je njegova velika glava.

«Hm, — bomo videli» — je dejal in postavil ga je pred svoj narod. Fortunat ni bil ustvarjen za take posle in zato so njegove oči zijalasto zrle te množice. Konečno pa se je v njem vendarle nekaj zganilo. Navada in potreba sta ga silili, da sedaj, po tolikih uspehih, pozdravi svoj narod. Prišlo mu je nekaj na um, kar ga je učila alma mater. Povzdignil je svoj glas in s težavo je izustil nekaj besedi. Te besede so bile nekoč morda učene in resnične, a Fortunat ni razumel njih smisla. Ledenost in mrtvaški duh tega pozdrava, teh obljub, tega programa sta mu stopila celo v njegove ude: vsa njegova postava je bil mrtev kip, ki se je gibal le tedaj, če mu je posodil življenje njegov oče. A

čine bolj in bolj in tako se izleže iz začetkoma neznanega dogodka prava vojska, ki ima služiti interesom francoske vlade in francoskih kapitalistov. Sicer je pa v celoti deželni zmešnjava že velikanska. Uporna plemena so razglasila sultanovega brata Mulej Hafida za sultana, ki je resnično prevzel vlado. Nekaj zvestih pristašev se zbira še okrog starega sultana Abdul Aziza, razen tega hodi pa še nekoliko pretendentov po deželi, vse na račun ubozege, zapeljanega prebivalstva.

Gospodarski del.

□□□□

Narodno gospodarstvo.

Vrste produkcije.

1. Organizacija produkcije.

(Nadaljevanje.)

b) Konsumna društva imajo namen svojim udom preskrbljevati dobro blago po nizkih cenah, in sicer tako, da sama kupujejo na debelo in prodajajo na drobno svojim udom (na Angleškem tudi neudom). Obratna glavica se snuje iz opravihni deležev, iz zadružnih izposojil ter iz rezervnega zaklada, ki se nabira iz čistega dobička. Blago se sme prodajati le proti gotovemu plačilu, kar se pa žalibog večkrat ne upošteva, vsled česar so se pri nas na Slovenskem z raznimi konsumnimi društvi, zlasti na kmetih napravile prav žalostne skušnje.

Blago se prodaja udom ali po tržnih cenah, obratni prebitek se pa razdeli udom po razmerju blaga, ki ga je kupil posameznik, ali se pa prodaja po najnižjih cenah, in se dobiček razdeli po razmerju vplačanih glavnih vlog.

Konsumna društva so se razširila zlasti med uradništvom ter med rokodelskimi in delavskimi stanov. Časih so združeni s konsumnimi društvi hranilnični oddelki, ki imajo namen dividende udov plodonosno naložiti.

c) Sirovinska in skladiščna društva. Sirovinsko društvo je podobno konsumnemu društvu, ker ima namen nakupovati na skupni račun na debelo sirovine, orodje in posode, ki so potrebne za kak obrt in to na drobno prodajati udom proti gotovini.

Ceprav so taka društva gotovo zelo koristna, vendar se ne morejo nič kaj razširiti med obrtništvom; bolj je s podobnimi društvi med kmeti (kmetijske zadruge za skupno nakupovanje umetnih gnojil, strojev semen i. t. d.).

Skladiščna društva imajo namen na pripravnih prostorih napravljati skladišča, v katerih se razstavlja in prodaja blago društvenih udov. Udje plačujejo ležnico in neki odstotek od vrednosti prodanega blaga; zato pa dobe svoj del od društvenega donosa in pa obrestni od svojih deležev.

d) Stavbenske družbe (Building Societies) nakupujejo z zadružnimi sredstvi stavbišča in na njih grade poslopja, ki se ali oddajajo v najem zadružnikom ali pa postanejo sčasoma last zadružnikov.

e) Produktivne zadruge obstoje v tem, da se združuje delo in glavica zadružnikov na ta način, da se skupno izdeluje ali nabavlja blago in skupno spravlja v denar. Po navadi razločujemo dve skupini, in sicer 1.) one zadruge, pri katerih odločuje v prvi vrsti produktivna de-

lavnost, n. pr. pri zadrukah strugarjev, mizarjev, kjer pravo ročno delo izvršujejo le udje, dočim se morejo sirovine (lesi. t. d.) dobivati tudi od neudov; 2.) one zadruge, pri katerih ni toliko merodajna produktivna delavnost, kakor snovi same, katere se predelujejo, vsled česar le udje dobavljajo take snovi, dočim se za produktivno delavnost uporabljajo tudi neudje. Za to vrsto zadrug so značilne naše mlekarske in sirarske zadruge, pri katerih se jemlje mleko le od udov, za izdelovanje sira, masla in drugih mlečnih izdelkov pa se tudi najamejo neudje.

V boljše razumevanje navajamo dve produktivni zadruzi.

Prva žrebljarska in železo-obrtna zadruza v Kropi in Kamni gorici spada v prvo vrsto teh zadrug. Po zadružnih pravilih ima ta zadruza namen železno, posebno žrebljarsko obrt v Kropi in Kamni gorici pospeševati, in sicer s tem, da:

a) skupno nakupuje sirovino, orodje in stroje in jih prodaja samo svojim udom,

b) postavlja stroje in druge obrtne naprave v skupno uporabo, in sicer jih daje v najem izključno le udom,

c) izdeluje polizdelke in jih prodaja samo udom in popolne izdelke za prodajo na skupni račun,

d) skupna prodaja izdelke udov,

e) prevzema naročila na izdelke in ista razdeli med ude,

f) pospešuje strokovno izobrazbo udov,

g) vpeljuje izdelovanje novih železo-obrtnih predmetov.

Mlekarska zadruza v Radomljah ima namen:

a) vzdrževati potrebne zadružne prostore in priprave za izdelovanje raznih mlečnih izdelkov,

b) sprejemati od svojih zadružnikov mleko,

c) razpečevati mleko in mlečne izdelke.

Kljub veliki gospodarski važnosti se produktivne zadruge med obrtniki niso mogle posebno razviti. Največ je krivo temu pomanjkanje trgovske izobrazbe in zadružnega duha ter pomanjkanje glavice; zato se večkrat morajo sprejema i udje, ki ne izvršujejo nobenega dela, temveč vplačajo le deleže (ud žrebljarske in železo-obrtne zadruge v Kropi je n. pr. tudi deželni odbor kranjski). Bolj uspevajo produktivne zadruge na kmetih. Tako opažamo tudi na Slovenskem, da so se n. pr. mlekarske in sirarske zadruge v prav kratkem času zelo razširile in donajajo svojim udom veliko poprej popolnoma neznanih dohodkov.

6. družbe z omejeno zavezo, ki so na Nemškem v veljavi že od l. 1892 in štejejo že milijardo glavice, so se v Avstriji uvedle šele s postavo z dne 6. marca 1906, št. 58 drž. zak. Te družbe stoje nekako med delniško in komanditno družbo, toda podejan jim je popolnoma nov element, ko daje družbi vse bolj čvrsto življenje, kakor je v delniških ali komanditnih družbah ali celo v zadrukah. Ta element je tesna vsebina navezanost družabnikov drug na drugega. Predmet te družbe more biti vsako zakonito dopustno podjetje, izvzete so samo zavarovalnice in pa politična društva. Osnovna glavica ne sme znašati manj nego 20.000 K, ki se porazdeli med ude družbe, in sicer sme vsak družabnik ob ustanovitvi družbe, prevzeti samo en delež, ki ima znašati najmanj 500 K, pri železnih in pomorskih podjetjih pa vsaj 200 K. Organi družbe so: načelnništvo (poslovodje), nadzorništvo, ki se mora osnovati le tedaj, ako znaša osnovna glavica več nego en milijon kron in če šteje družba več nego 50 družabnikov, ter občni zbor. Družba se more ustanoviti le z notarsko družbeno pogodbo in se vpisati v trgo-

vinski vpisnik, za kar pa ni treba ministrskega dovoljenja kakor pri delniških družbah.

Tudi ima ta družba v primeri z delniško družbo izdatne davčne olajšave; lahko se sklicanje občnega zbora opusti tedaj, če vsi družabniki pismeno izjavijo, da se strinjajo s sklepi, ki jih je ukreniti v posameznih slučajih, ali pa da so zadovoljni, da se bo sklepalo pismeno. Za svoje delovanje si more družba v družbeni pogodbi zagotoviti posebna doplačila, katera je preračunati v razmerju z deleži.

Na Slovenskem imamo dosedaj šele eno tako družbo z omejeno zavezo, in sicer puškarstvo Peter Wernig v Borovljah, snujeta se pa dve, in sicer hotelsko podjetje „Triglav“ in opekarsko podjetje na Notranjskem.

7. Prigodne družbe (sindikati, konsorciji, posel a metà) se napravijo od slučajja do slučajja, da z združeno glavico izrabijo kako ugodno konjunkturo.

8. Javne podjetbe imenujemo podjetbe takozvanih prisilnih vkupnih gospodarstev, kakšne države, dežele, občine i. t. d. Splošno je tudi pri takih obratih merodajno gospodarsko načelo, da se doseže z najmanjšimi produkcijskimi sredstvi največji uspeh, toda vendar opazujemo med temi in zasebnimi podjetbami velik razloček, ki ga provzročata vrhovno vodstvo podjetbe in pa delavno razmerje pri podjetbi. Pri javnih podjetbah sodelujejo pač delavci, ki se sprejemajo in odpustčajo, kakor pri zasebnih, toda poleg njih obstoji še posebna vrsta uradnikov, kojih dohodninske in službene razmere se ne uravnavajo po kaki zasebni pogodbi, temveč po postavnih določilih, ki vežejo oba dela. S tem preneha biti gospodarski interes ona gonilna moč, ki vodi delavce, na njegovo mesto stopijo drugi činitelji: čut dolžnosti in časti, stanovske koristi odlikovanja i. t. d.

Vrhovno vodstvo pri javnih podjetbah tvori v državi ali v deželi parlamentarno zastopstvo, ki je sestavljeno iz zastopnikov raznih stanov in najraznovrstnejših strank, ki imajo večinoma različne težnje; zato se pa večkrat pogreša enotno vodstvo, kakor pri delniških družbah.

Javne podjetbe so se razširile tam, kjer so si zasebna podjetja skušala pridobiti nekak monopol, kjer se obrat po vsej državi ali deželi mora vršiti enotno ali enakomerno, ker zasebnikom radi gotovih neuspehov ni kazalo razviti delovanja in kjer se javni interesi združujejo z zasebnimi. To se vidi posebno pri občilih (železnica, pošta, brzojav in telefon) ali za občine pri preskrbovanju vode in razsvetljave. Poleg tega pa so še posebej omeniti ona podjetja, katera je država ali dežela vzela v svoje roke iz finančnih razlogov (n. pr. državni tobačni in solni monopol, na Ruskem tudi monopol na žganje).

Da lje pril.

Tedenski sejem v Kranju dne 2. septembra.

Prignalo se je — konj, 162 glav domače goveje živine, 49 glav hrvaške goveje živine, 13 telet, 91 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, — koza, 27 hrvaških kozlov, — domačih ovac in — hrvaških ovac. — Pšenica po K 10-75, proso po K 7-—, rž po K 8-50, oves po K 8-—, ajda po K 9-25, fižol ribničan po K 12, mandolon po K 11-50, koks po K 12-75 in krompir po K 4-50 za 50 kg.

Mestna hranilnica v Kranju. V mesecu avgustu 1907 je 340 strank vložilo 189.683 K 28 v. 308 strank dvignilo 148.091 K 23 v. 8 strankam se je izplačalo posojil 21.400 K. Stanje hranilnih vlog 4.439.091 K 35 v. Stanje posojil 2.534.739 K 07 v. Denarni promet 502.398 K 39 v.

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu avgustu 1907 je 201 strank vložilo 55.483 K 93 v. 185 strank vzdignilo 39.016 K 85 v. 28 strankam se je izplačalo posojil 16.390 K — v. Denarni promet 177.983 K 83 vin.

Okrajna hranilnica in posojilnica v Škofji Loki. V mesecu avgustu 1907 je 86 strank vložilo na hranilne vloge 33.453 K 80 vin., 29 strank vložilo na tekoči račun 24.869 K 52 vin., 84 strank dvignilo na hranilne vloge 16.530 K 35 vin., 15 strank dvignilo na tekoči račun 18.292 K 61 vin., 3 strankam se je izplačalo posojil 15.200 K. Stanje hranilnih vlog 864.005 K 11 vin. Stanje vlog v tekočem računu 43.270 K 83 vin. Stanje posojil 759.949 K 53 vin. Denarni promet 153.364 K 15 vin.

Mestna hranilnica v Kamniku. V mesecu avgustu 1907 je 192 strank vložilo 49.655 K 39 v. 109 strank vzdignilo 25.404 K 06 v. 12 strankam se je izplačalo hipotečnih posojil 22.000 K. Stanje hranilnih vlog 1.575.388 K 04 v. Stanje hipotečnih posojil 1.265.692 K 08 vin. Denarni promet 221.866 K 31 v.

Godovi prihodnjega tedna:

9. Marijino ime, Nenada, Tolimir; 9. Korbnijan, Usemir; 10. Nikolaj Tol. Nestoj, Rakita; 11. Prot in Hijacint, Slavan; 12. Macedonij, Večdrag; 13. Virgilij, Ljubivoj, Zremil; 14. Povišanje sv. križa, Rajna, Znanoslav.

kaj, ko je bil tudi ta ves svoj sijaj rodil v mrzli kleti ob brleči luči, mesto pod žarkim solncem.

Našlo se je celo nekaj ljudi, ki so Fortunatovemu govoru ploskali. To je bil žalosten pogled.

Stari Fortunat je bil presenečen vsled tako žalostnega uspeha svojega sina. Zahteval je več, mnogo več. Peljal ga je domov. Pripovedoval mu je, da je sicer poljub almae materis nekaj vreden, a da z njenimi nauki ne bo izhajal. Priporočal mu je, da naj si jih izbije iz glave. Fortunatu ni bilo treba dvakrat reči. Šel je in zakopal svoje talente...

Odslej dalje je stari Fortunat učil svojega sina mešikati z enim očesom. To je slo vsaj za silo. Nato ga je obul v koturn. Oj, sedaj je Fortunat postal še enkrat večji in postavnejši. Napojil ga je naposed s svojo najboljšo kapljico, z ono, ki mu je donesla toliko sijaja. Fortunatove oči so postale ognjevite, njegov izraz je zapovedoval.

Stopila sta zopet pred svoj narod. Fortunat topot ni govoril, temveč goreče je zavil svoje oči k nebu, potem pa ponosno pokazal na poljub almae materis, na žarek, ki je padal nanj od sijaja njegovega očeta in pa na blagoslov nebeskega očeta, ki je ležal na njem. Sedaj je bil na pravem potu; spoznal je lastnosti svojega ljubljene naroda. Hipno se je dvignil vrišč, hrup, podoben grumu neba. Ljudstvo je bilo od samega navdušenja kakor

iz sebe; vriskalo je radosti in sreče. Dolge vrste so romale k njemu, ljudje so se dotikali njegove obleke in poljubovali njegovo obuvalo. Še več. Vsakdo je prišel oprtan z bremenom. Pozabljene so bile srage in žulji. Polaskanega se je čutil vsakdo, ako mu je zamogel izročiti svoj dar. Zakaj? Čemu? O tem se ni govorilo, še manj mislilo. Resnično, nebeski oče ni lagal, ko je govoril o vodi.

Sedaj je slo kakor po maslu. Ljudstvo je položilo v Fortunatovi roki vse svoje pravice in ga obdarovalo z vsemi častmi; Fortunat je postal glas svojega naroda!

Zbog takega nenavadnega uspeha in napredka slovenskega naroda je sam nebeski oče razpel svoj rdeči dežnik in od takrat dalje sije na svodu tega naroda zarja steče...

* * *

Materi Sloveniji se je nekaj sanjalo o nagoti in nesramnosti. Šla je v samoto in se bitko zjokala.

* * *

Oni portir almae materis pa še vedno tuhta o bistvu vode in nje čudovitem upljiu na človeške možgani...

V Kranju, v pasjih dneh 1907.

Thersites.

□□□□□

Volitev okrajnega cestnega odbora za skladovni okraj Škofja Loka. Izvoljeni so bili v skupini selskih občin članom: Luka Dagarin, župan v Puštalu, Franc Prevc, posestnik na Studenem, in Alojzij Groselj, župan v Dobjem; namestnikom: Gaspar Triller, župan v Virmažah, in Fran Demšar, župan v Zalem logu. — V skupini občinskega odbora mesta Škofja Loka članom Niko Lenček, c. kr. notar, in namestnikom Lovro Susnik, posestnik in pek. — V skupini veleposestnikov članom Josip Guzelj v Škofji Loki in namestnikom Gaspar Čarman v Škofji Loki. — V skupini industrijalcev članom Gaspar Čarman v Škofji Loki in namestnikom Oton Guzelj v Škofji Loki.

Poročilo se je minulo sredo zjutraj v tukajšnji župni cerkvi Anton Peterlin, c. kr. profesor na kranjski gimnaziji, z gospo Zofijo Guzelj-Pučnikovo. Tukajšnji čitalniški pevski zbor je na predvečer poroke zapel nevesti podoknico. — Prihodnje sredo se poroči v Ljubljani g. Alojzij Novak, učitelj na tukajšnji deški ljudski šoli, z gospico Franjico Smidovo z Gasteja. Čestitamo!

Odlikovanje. Za 40 letno zvesto službovanje je dobil častno svetinjo Ivan Rebolj, hlapec v ursulinskem zavodu v Škofji Loki.

Javna telovadba. «Sokol» v Kranju je priredil javno telovadbo z obsežnim vspehom in reče se lahko, da se nikdar ni nastopil s tolikimi telovadci ko zadnjič. Nastopilo je okrog 70 dečkov in deklic, telovadkinj in telovadcev Sokolov. Ze pogled na celo to složno sokolsko družino, ko je prikorakala na telovadišče, je moral vzradostiti vsakogar. Nekak bratski, pa vendar svečani duh je zavladal po trgu, saj se je vršilo, rekli bi, najsvetejše opravilo v službi domovine. Junški sinovi in vrle hčerke slovenske doprinašajo javnosti dokaz, kako so se oborožili z močjo, okretnostjo in plemenitostjo telesno in duševno za nadaljni boj življenja. Vsa telovadba naredi na gledalca vtisek, da je med temi vrstami telovadcev trud doma, in ni mesta za lenobe in zaspance, da velja tukaj le trdo, vztrajno in premišljeno delo, ki je edino vir napredka in gotove zmage. Telovadba se je začela s prostimi vajami in telovadbo na orodju dečkov. Ze med temi si opazil marsikak resen, odločen obraz in bistro oko, in čez nekaj let bo eden ali drugi čast delal kot Sokol tekmovalca društvu, v katerem je pridobil takorekoč materino vzgojo. Strumen je bil nastop deklic in posebno lepa telovadba telovadkinj na bradlji. Članstvo je naravnost v jako častnem številu nastopilo na orodju, slikovitih skupinah, pri prostih ljubljanskih in praskih vajah. Marljiv vadiateljski zbor je s to javno telovadbo dokazal, da je kos svoji nalogi in bo na tej poti dosegel vedno lepše, še popolnejše vspehe. Telovadba je trpela poldrugo uro in mnogobrojno občinstvo, med katerim je bilo mnogo slovenskih vojakov, je do zadnjega vstrajalo na telovadišču in glasno dajalo pohvalo posameznim točkam vspehoda in lepim izvedbam. Gotovo bo ta javna telovadba privabila v telovadnico marsikaterega, ki še dosedaj ni bil Sokol, v bratski krog telovadcev; pa tako lep napredek domačega društva bo morda zabil nazaj na pravo pot enega ali drugega, katerega smo pogrešili v nedeljo. — Po telovadbi se je vršil koncert na Mayrjevem vrtu, ki je bil do zadnjega kotička zaseden z odličnim občinstvom. Svirala je topot ljubljanska meščanska godba in priznati moramo, zelo marljivo. Med odmorom je pozdravil brat starosta dr. Kušar v vznesenih besedah vse navzoče, zlasti zunanje goste iz Škofje Loke, Ljubljane, Trziča, Jesenice in Stajerskega. Vri čitalniški pevski zbor pod vodstvom brata Vilka Rusa pa je razveseljeval poslušalce s prepevanjem narodnih pesmi. Prijatelji plesaljne mladine so zložili na to še malo svotico, da se je razvil po koncertu v čitalniški dvorani prav živahen ples, ki je trajal čez polnoč.

Ustanovilo se je v Kranju društvo trgovskih nastavlencev. Deželna vlada je pravila tega društva že potrdila.

Veliko ljudsko veselico priredi gasilno društvo v Stražišču pri Kranju v nedeljo dne 8. septembra t. l. na vrtu gosp. Šmida na «Gasteju» s sledečim vspehom: 1. Koncert slav. društvene godbe iz Kroke. 2. Srečolova. 3. Šaljiva pošta in koriandolirorso. 4. Prosta zabava in ples. V mraku zažiganje umetalnega ognja. Začetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina za osebo 30 vin., za družino 1 K, gasilci v kroju vstopnine prosti. Za točno in izborno postrežbo, kakor tudi za zabavo bo v polni meri skrbnjeno. Ker je čisti dohodek namenjen v pokritje stroškov za gasilno orodje, se preplačila hvaležno sprejemajo. Veselica se v slučaju neugodnega vremena vrši prihodnje nedeljo. Z ozirom na človekoljubni namen društva vabi uljudno k obilni udeležbi odbor.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani z ozirom na neistinite vesti, ki so se zadnje čase širile glede razmerja «Družbe» do založnika vžigalic tvrdke I. Perdan in glede njenega poslovanja objavlja sledečo z njim sklenjeno pogodbo z opombo, da «Družba» nima nobene zveze in tudi mora v smislu pogodbe odkloniti vsako svozo kako tvrdko, ki bi prodajala vžigalice v

njen prid. Kar se pa tiče kakovosti vžigalic, prepušča vodstvo sodbo kupujočemu občinstvu. Pogodba je sledeča: § 1. Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani prepušča z ozirom na sklep, storjen v 184. vodstveni seji dne 12. julija 1907, tvrdki I. Perdan v Ljubljani razpečavanje vžigalic družbe sv. Cirila in Metoda za čas od 1. (prvega) julija 1907 (sedem) do 1. (prvega) julija 1917 (sedemnajst), tedaj za dobo desetih let. § 2. Tvrdka I. Perdan prevzema razpečavanje vžigalic družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani za dobo desetih let, to je od 1. (prvega) julija 1907 do 1. julija 1917 (sedemnajst) pod sledečimi pogoji: a) se zavezuje plačevati družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, počenai s 1. (prvim) julijem tega leta od vsakega razpečanega vagona vžigalic znesek po 240 K (dvestoinštirideset); b) garantira družbi sv. Cirila in Metoda iz razpečavanja teh vžigalic najmanj 6000 kron (šesttisoč) dohodkov na leto. Za slučaj, da bi ne razpečala toliko vagonov vžigalic na leto, da bi to razpečavanje doneslo družbi 6000 kro (šesttisoč) na leto, zavezuje se kljub temu v tualni primanjkljaj do 6000 kron (šesttisoč) družbi sama plačati tako, da je družbi garantiran iz razpečavanja vžigalic znesek 6000 kron (šesttisoč) na leto. — § 3. Ta pogodba je za družbo sv. Cirila in Metoda za dobo desetih let neodpovedljiva, dočim je tvrdka I. Perdan opravičena od te pogodbe tudi pred pretekom te dobe po poprejšnji enoletni pismeni odpovedi odstopiti. § 4. Družba sv. Cirila in Metoda pa je upravičena to pogodbo pred pretekom pogojene dobe razrusiti, to pa le tedaj, če bi tvrdka I. Perdan nepravilno postopala in bi se vršile kake nerednosti, vsled katerih bi bila družba oškodovana. § 5. Vžigalice morajo biti tudi v bodoče glede kvalitete take vrste, kakor so bile doslej ter morajo nositi na zunaj tisto etiketo, kakor doslej. — § 6. S to pogodbo se razveljavljajo vse prejšnje pogodbe, katere je družba sklenila glede razpečavanja vžigalic vžigalic s tvrdko I. Perdan. — Le glede vžigalic, katere je razpečala tvrdka do 1. (prvega) julija tega leta, velja še prejšnja pogodba in je glede teh razpečanih vžigalic tvrdka I. Perdan zavezana brez zamude družbi podati račun. § 7. Dokler traja predležena pogodba, ne sme družba sv. Cirila in Metoda nobenemu drugemu poveriti prodaje in zaloge taci in enaci vžigalic, ki se prodajajo na korist družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. § 8. Tvrdka I. Perdan je zavezana družbi sv. Cirila in Metoda o prodanih vžigalicah dati vsako četrtletje natančen obračun in pri tej priliki družbi izročiti dotične doneske, od katerih pa mora vsak četrtleten donesek znašati najmanj 1500 kron (petnajst sto). § 9. Ta pogodba se je napravila v dveh enako se glasečih izvodih, od katerih dobi vsak pogodnik po en izvod. — V Ljubljani, dne 20. julija 1907. Luka Svetec l. r., prvomestnika namestnik; A. Hudovernik l. r., blagajnik; Josip Perdan l. r.

«Kronanje Marije» so imeli v nedeljo na Brezjah. To je nova iznajdba klerikalcev, ki si niti v sanjah ne belijo glave z vprašanjem, kako silno morajo take priredbe prejalistej škodovati pravi veri. Ali za vero se klerikalni gospodi sploh ne gre; njih namen je pri takih rečeh vse drugačen in tega dosežejo v polni meri. Take reči privlečejo ogromne množice ljudstva, množice prinašajo seboj obilne «ofre», na tisoče kron se zbere na oltarju «v čast božjo» in klerikalni bojevni fond se množe, da je kaj. Tudi pri nedeljskem romanju je bila žetev obilna in pobožni frančiškani, ki žive «od revščine», so se smejali v pest. Pomisliti je treba, da prihajajo vsi bogati darovi večinoma od najsiromašnejših ljudi, ki pogostoma ne vedo, kako bi si potolažili lakoto. To je ena žalostna stran takih «božjih poti». Druga je pa ta, da se pri shajanju ogromnih množic kaj lahko zgode nesreče. In res se pripoveduje po Gorenjskem o ženskah in otrocih, ki so bili v nedeljo kar pohojeni. Nismo bili na tej božji poti in ne trdimu ničesar. «Slovenec» sicer pripoveduje, da se ni zgodilo nič hudega, ali «Slovenec» ni v takih rečeh nič verjeti; če bi se izvedelo za take nesreče, bi se lahko pokvaril kšeft gospodom frančiškanom in zato jih je treba utajiti, tudi če so resnične. Ali v deželi imamo vendar oblasti in tem bodi povedano, da jim ne sme biti vseeno, ali so vznemirljive vesti, ki se razširjajo, resnične ali ne. Pri nas se n. pr. vlada še danes ne zaveda, da je ona zaradi prebivalstva na svetu, ne pa prebivalstvo zaradi nje. Vlada ima na razpolago «Laibaherico», ki menda ne ekzistira le za razglase dražb. Pričakujemo torej, da se v uradnem listu pojasni zadeva, kajti prebivalstvo ima pravico, izvedeti kaj da je na stvari. R. P.

Čitalniška veselica v Cerkljah, ki se vrši jutri, 8. t. m., bo, kakor je soditi po pripravah, največja in najzanimivjša, kar se jih je vršilo doslej v Cerkljah. Poleg «Divjega loveca», srečolova, šaljive pošte in plesa je na programu i tekmovanje lepotic. K veselici priletel tudi ljubljanski «Slavec», ki s svojim priznanim petjem še posebno povzdigne našo veselico. Vsestranska zabava torej zagotovljena. Lojtrski vozovi čakajo pri «Slonu» ob 1½. uri popoldne (in ne ob 2. uri kakor stoji pomotoma v «Sl. N.»). Povratek v Kranj po dogovoru izletnikov.

Kako nam odvrčajo tujce od naših letovišč! Iz Bohinja se piše: Ne le domači listi, pisoci na dolgo in široko o nastopivši vročinski boleznih v Postojni in Ljubljani, ampak posebno

nemški listi so največ vzrok, da se ogibajo tujci naših po prirodni krasoti se tako odlikujočih krajev! Neki gospod z Dunaja, bivajoč sedaj s svojo obitelji pri Ivanu na Bohinjskem jezeru, je pravil, kako so ga doma na Dunaju čudno gledali, ko jim je pravil, da misli iti na Gorenjsko na počitnice. «Kako morete biti tako lahkomišljeni, da greste v tako nevarnost! Ali ne čitate v nemških listih, da razsaja po vsem Kranjskem legar ali vročinska bolezen in le malo krajev je še neokuženih?» To je brezvestno hujskanje nasproti našim v vsakem oziru popolnoma zdravim letoviščem na vsej gorenjski strani!

Škofjeloški «Sokol» priredi — kakor nam poročajo odondod — v nedeljo, dne 8. t. m. ob 4. uri popoldne v prostorih brata Otona Guzelja v Škofji Loki vrtno veselico z jako izbranim sporedom: Igra, petje, srečolova, šaljiva pošta, mrgolinčki in ples. Sodelovala bo društvena godba z Goričan. Vstopnina za osebo 60 vin, br. «Sokol» v kroju plačajo polovico, vendar se radodarnosti cenj. gostov ne stavijo nikakršne meje. Veselica se bo vršila ob vsakršnem vremenu. Ker je to sploh prva veselica, ki jo prireja naš mladi «Sokol», si bo ta gotovo tudi vsestransko potrudil, da v nedeljo ne bo nihče ničesar pogrešal. Saj zabave ne bo manjkalo, zato bodo že preskrbele naše, za vsako narodno prireditev vedno tolikanj vneto delujoče narodne dame in pa vrlo dijaštvo, ki se bo kmalu jelo pripravljati za odhod iz milega zavičaja svojega v druge kraje nabirat si zaklade duhá — za telesno pokrepanje ima gostilnicarka Mažovka že natanko določeno, kaj bo najokusnejšega pripravila za namizo, brat Oton Guzelj pa itak že slove, da ima svoje kleti vedno dobro založene z vsakovrstno pristno vinsko kapljico! Torej je «Sokol» zavsem izborno priskrbel za svoje cenjene goste, ki ga počaste s svojim posetom v nedeljo, naj bi torej tudi ti se odzvali vabilu v obilnem številu in prihiteli v našo narodno probujeno Loko, kajti «Sokol», ki se je pred kratkim ustanovil, potrebuje — pomoči. Zdjaci popravljajo zgradbo, v kateri bo uredil svojo telovadnico, in nabavlja telovadno orodje in za vse to je treba, kakor umevno, šteti obilo — denarja! Vabljeni so vsi, kajpada tudi oni, ki slučajno pomotoma ne prejmejo posebnega vabila. — Na svidenje v Loki prihodnje nedeljo, komur je za zabavo, in krepak: Na zdar!

Novo nazivanje v davčnih uradih. Vsled ministrske odločbe z dne 1. avgusta t. l. ne bo noben davčni urad več avanziral za glavni davčni urad in vsled tega tudi višji davčni uradniki ne bodo vezani samo na take urade, ki nosijo naslov glavnih uradov. Vsi davčni uradi se bodo nazivali počensi s 24. septembrom t. l.: davčni in sodnijsko depozitni urad. S tem dnem se izpremene tudi naslovi davčnih uradnikov, in sicer se bodo imenovali: višji davkar — višji davčni oskrbnik, višji davčni kontrolor in davkar — davčni oskrbnik, davčnega urada oficijal, oziroma kontrolor — davčni oficijal, davčnega urada adjunkt — davčni asistent in davčnega urada praktikant — davčni praktikant. Razen tega nazivali se bodo višji uradniki v službeni lastnosti: uradni predstojnik, oziroma kontrolor.

K poučno-zabavni prireditvi vabi gasilno društvo v Gorenji vasi. Vrši se v nedeljo, dne 8. septembra 1907 v prostorih društvenega načelnika g. Ivana Ferlana po sledečem vspehodu: 1. O kmečkih uporih na Slovenskem. Predava član «Prosvete», stud. iur. g. Iv. Stanonik. 2. «Nemški ne znajo». Burka v enem dejanju. 3. Šaljiva dražba, šaljiva pošta in prosta zabava. Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina: sedež 1 K, stojišče 50 vin. K prav obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

Prijateljem slovenskega dijaštva. «Radogojev» odbor je letos dobil 50 prošenj za podporo, ustanov po 200 K pa ima podeliti le 16. Primoran bo torej 34 prošelj odkloniti. Odkloniti bo moral med temi večino zelo vrednih in potrebnih prosilcev, ki ne morejo na visoke šole, ako se jim ne seže pod ramo. V tej sili si dovoljuje «Radogojev» odbor apelirati na slovenske rodoljubje, da mu priskoči na pomoč, da mu ne bo treba vršiti prebridkega posla odklanjanja revnih prosilcev. Slovenski Ljubljancanje, ne zapustite nas v tej sili! In Vi, spoštovani rodoljubi po širni slovenski domovini, ne odrecite nam tople prošnje, saj podpira «Radogoj» dijake iz vseh slovenskih pokrajev. Naj bi ta prošnja odmevala tudi v srcih rodoljubnega ženstva slovenskega, da bi zbiralo od hiše do hiše za uboge slovenske dijake, ki žive v bedi ali pa ne morejo slediti želji svojega uma, da bi sli studirat na visoko šolo. Podpore je pošiljati na naslov «Dijaško podporno društvo Radogoj v Ljubljani».

Kamniška železnica je menda nekaka pastorka, ker ni deležna tiste skrbnosti kakor druge proge, dasi je precej draga. Zdjaj se lesni trgovci bridko pritožujejo zaradi pomanjkanja vagonov, češ, da imajo veliko izgubo, ker pranje na funkcijonira redno. Ali se temu ne da odpomoči?

Telovadno društvo «Sokol» v Trzinu priredi v nedeljo, dne 15. septembra 1907 veliko vrtno veselico na gostilniškem vrtu g. Jos. Primožiča v Pristavi. Spored: Javna telovadba, godba, petje, šaljiva pošta, koriandoli i. t. d. Ples. Začetek točno ob pol 4. uri popoldne. Vstopnina 40 vin. za osebo, K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

Snežilo je v sredo popoldne na Gorenjskem. Pobelil je sneg celo nižje vrhove.

Nesnaga v hotelu. Razširjajo se že dlje časa govornice, da je bil v hotelu «Stara pošta» v Kranju 9. avgusta g. ministrski predsednik baron Beck, da je našel grozno nesnago v hotelu. V hotelu «Stara pošta» ni bil še nikdar g. ministrski predsednik, torej ni mogel najti nobene nesnage.

O smrkavosti konj, ki se razširja v našem okraju, nam je obljubljena razprava iz strokovnškega peresa, katero priobčimo prihodnjic.

«Dijaški dom v Ljubljani». Sedaj, ko se bliža začetek novega šolskega leta, se nam vidi umestno, da opozorimo slavno občinstvo na gori imenovano podjetje. Živa potreba po dobrih stanovanjih in po strogem nadzorstvu za naše dijake je vodila ustanovitelje, da se je oživotvorila ta ideja. Vzvod se sprejemajo dijaki različnih kategorij, na razpolaganje so lepe, prostorne in zračne sobe. Vse dejanje in nehanje v zavodu je uravnano po pedagoških principih. Določen je natančno hišni in dnevni red, sonadzorstvo in pomaganje pri učenju je poverjeno samo osebam, ki so se sprejele po vsestranskem višjem priporočilu. Za hrano, stanovanje in pomaganje pri učenju je določen mesečni prispevek K 60, posebne ure za izvensolske predmete se plačujejo po dogovoru. Za letošnje šolsko leto je število gojencev omejeno in je na razpolaganje samo še nekoliko prostorov. Vsi potrebni podatki glede sprejema, nadzorstva, hrane in dnevnega reda se dajejo ustno ali pisмено vsak dan od 8.—12. uri pri vodstvu na Poljanski cesti št. 22., II. nadstr.

Na kamniških planinah bo 8., 9., 10., 11. in 12. septembra (od Grintovca do Ojstrice in v predgorju) lov na divje kozle. Občinstvo se opozarja, da naj v tem času opusti hojo po kamniških planinah, da se ne zgodi kaka nesreča in se ne moti lov.

* * *

Svetovni kongres «Svobodne Misli» zboruje letos od 8. do 13. kimavca v Pragi. Zbrani bodo tam glasoviti znanstveniki, učenjaki, politiki i. t. d. iz vseh koncev sveta. Prvikrat bodo zastopani tam tudi Slovenci, najštevilneje od vseh Jugoslovanov.

Iz Celovca se nam piše, da je policija odstranila slovenske trobojnice, ki so vihrale na hišah družbe sv. Mohorja. Zvečer je pa zletela frankfurtarica z droga, ki je bil postavljen poleg tiskarne. Na ta drog so mestni uslužbenci nalaš obesili frankfurtarico. Nekdo je v pričo množice splezal gor in potegnil izzivajočo cunjčo dol.

Novi velikanski cesarski brzoparnik «Kron-princezin Cecilija» je zgradilo parobrodno društvo Severonemskega Lloyda v Bremenu. To je najhitrejši in najmodernejši cesarski brzoparnik, ki ima 216 m dolžine in 22 m širine. Odhod iz Ljubljane na cesarske brzoparnike je vsaki teden, in sicer v četrtek popoldne in vozi takoj iz Bremena v New-York v severno Ameriko. Glavni zastopnik Severonemskega Lloyda je Edvard Tavčar v Ljubljani, kolodvorske ulice št. 35.

Žrtve manevrov. Manevri zahtevajo vsako leto obilo žrtev. Iz Dunajskega Novega Mesta se poročajo o žrtvah 14. in 21. domobranskega polka. Na žrtvah je kriva tudi strogost, ki ne pozna nobenega ozira ter sili bolne vojake marsirati naprej, dokler ne padejo in izdihnejo. Rezervist Krobusek se je prijavil za bolnega, ali zdravnik je rekel, da je zdrav. Revez je potem padel in v bolnišnici umrl. Istotako neki drugi rezervist. Pri 21. polku je padlo 89 mož. Pri 25. polku se je zglasil bolnega rezervist Mihaliček. Zdravnik ga je zavrnil. Mihaliček je padel, zadet od solnčarice. Zapustil je 3 nepreprekljive okroke. Padli so še 3 rezervisti ter umrli. Polk je bil 1. t. m. na potu od 3. ure zjutraj do 3. popoldne. Onemoglo je 156 mož. — Iz Celovca poročajo, da so vojaki streljali na Radlju z ostrimi patroni. Ustreljen je neki častnik 2. bosenskega polka. Kljub strogi preikavi se ni našlo onih, ki so streljali z ostrimi patroni. — Do 2. t. m. je na manevrih umrlo 7 vojakov. Vse je zadela kap na srce.

Zastrupljena rodbina. V Vamošu na Ogrskem je dne 17. t. m. žena nekega kmetovalca zastrupila gosi sosedinje, ker so ji delale škodo na vrtu. Lastnica gosi je videla, kako ena gos pojema, in ker je mislila, da se bo gos najbrž nad kakim večjim kamenom zadušila, jo je naglo zaklala in potem pripravila za kosilo. Vsled zavžitja te gosi je zbolela cela rodbina, obstoječa iz osmih oseb in dveh služkinj, in najmlajši otrok je že umrl; poginila sta tudi dva psa, ki sta dobila ostanke in kosti. Stanje oholelih je smrtonovarno.

Čudež, ki je vsekako večji, ko oni na Brezjah, se je dogodil po poročilu «Arb. Ztg.» v Gjurju na Ogrskem. Mesarji so namreč sklenili — znižati cene mesu, in sicer pri teletini za 18%, pri govedini pa za 10%. Tudi Kranjci bi bili veseli, ako bi se zgodil tak čudež pri nas.

Najsevernejša turistovska kočja. Pred nekaj leti so zgradili v švedski Laplandiji iz rudniških, obrtnih in prometnih vzrokov Ofatsko železnico, ki je najsevernejša železnična proga v Evropi. Ko so odprli promet to najsevernejšo, preko 68 širinske stopinje segajočo, prirodnih zakladov bogato pokrajino, so začeli na eni strani v večjem obsegu izrabljati zaklade raznih rud, na drugi strani pa so jeli v množicah zahajati turisti v to zanimivo deželo. Ker se je število turistov vedno bolj množilo, je bilo treba zanje poskrbeti. Zato je postavilo švedsko turistovsko društvo pri Abisko ob južni obali jezera Torneträsk, kjer prekorajči Lofotska železnica

68. širinsko stopinjo in doseže skoro svojo najsevernejšo točko, turistovsko kočjo, ki utegne biti najsevernejša na svetu. Koča ne obsega nič manj nego 60 sob s 166 posteljami, nadalje sobe za kopanje, dvorano za zabavo, prostorno restavracijo, ki je telefonsko zvezana z železnico v Abiskui. t. d.

Drag poljub. Albert Bensen je poljubil na cesti v Passaizu učiteljico Margerito Gallagher. Za to je dobil kaizen 25 dolarjev, zausnico, katero mu je prismočila učiteljica sama, ljudstvo, katero je pa pomagalo učiteljici, mu je razbilo nos, ranilo očesi in raztrgalo obleko. Vrhu vsega je moral še eno noč sanjati v zaporu o sladkih poljubih. Res dragi so poljubi v Ameriki!

Trda lobanja. V Jeni je padla strešna opeka na glavo nekemu studentu, ki je bil znan po svoji trdi lobanji, kakor tudi po svoji posebni mirnosti. Opeka se je zdobila na studentovi glavi. Ta dogodek je vendar nekoliko vznemiril studenta, kajti vzkliknil je proti omenjeni hiši: «No, sedaj naj pa opeko še plačam?»

ZAHVALA.

Podpisani si dovoljuje tem potom izrekat v imenu «javne ljudske knjižnice» v Radovljici vsem onim, ki so pripomogli, da se je predstava «Rokovnjači» tako izborna obnesla — v vsakem oziru — najsevernejšo zahvalo. Imenoma dovoljuje se podpisani najtopleje zahvaliti sledečim gospodom, oziroma gospodičinam: Gospodoma dr. I. Homanu in ces. svetniku I. Murniku za velikodušni preplačili, vsem gospodom igralcem, posebno gospodu stud. fil. I. Dobravcu — za njih v resnici požrtvovalen trud; gospicam M. Pretnerjevi, I. Resmanovi in Vošnikovim za dovršeno igranje in vspešno razprodajanje šopkov ter razglednic; gospodični Klementini Hrovatinovi za njeno prekrasno petje. —

Čisti dohodek 163 kron naj vam bo v spodbudo, da ta vaša predstava ni bila zadnja v prid «javni ljudski knjižnici» v Radovljici, temveč prva, ki ji bodo sledile še druge. Trud svoj ste položili na žitvenik narodne prosvete. In narod, ki ima tako požrtvovalno mladino, ni še posvečen smrti, temveč boljši bodočnosti.

„S prosveto k svobodi!“

V RADOVLJICI, koncem avgusta 1907.

Iv. Šega, tč. knjižničar.

Dva dečka

iz poštene hiše sprejme takoj za vrtnarska učenca

IVAN WIDER

vrtnar v Ljubljani.

166

V hiši šte. 37 v Kranju

Kokriško predmestje

se dado v najem 3 meblirane sobe s hrano in tudi brez nje. Pripravno za dijake ali kake gospode. Več se izve istotam. 164

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 180—8

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Geniki na zahtevanje zastoj.

Hiša s poljem

oziroma stanovanje se takoj odda v najem v Čirčah hišna šte. 18 p. d. pri Ulčarju.

Več se izve pri posestnici Katri Kodran v Čirčah. 153 8—1

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko inženjersko podjetje.

Žično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne kriše, štedilnike i. t. d.

Špecialiteta: 152—3

valjični zastori (Rollbalken).

M. Rant v Kranju

priporoča slavnemu občinstvu v nakup

otroške vozičke

od 5 gld. — do 20 gld. 56 12—7

košarice in kovčke

kakor tudi razno galanterijsko in špece-rijsko blago po najnižjih cenah, na debelo in drobno.

Fateol

redilna krma za prašiče, 1 zavoj 10 kr.

Andropogon

steklenica gld. 1.50, najbolje sredstvo za rast in proti izpadanju las.

Milosovo. Karte za Igro. Palice. Srajce in nogavice. Čepice za dečke in odrasle. Pipe za sodo najboljše kvalitete (Eibenpippen).

Najboljše strune za gosli, citre in kitaro.

Pelinkovac

liter 1 goldinar 20 krajcarjev.

Preblavica (Preblau-Sauberbrunn)

1 zaboj gld. 6.50.

Kupujem staro zlato in srebro po najvišji dnevni ceni.

Fr. Čuden • urar

Ljubljana, Prešernove ulice nasproti franciškega samostana

priporoča svojo bogato tovarniško zalogo najboljših in najfinejših ur, zlatnine, srebrnine, kina-srebra in dragoc. kamnov.

Razpečavam le prve vrste blago.

Zadovoljujem se z malim dobičkom.

Na zahtevanje pošiljam cenike (s koledarjem) brezplačno in poštnine prosto.

83 26—25

Kupujem staro zlato in srebro po najvišji dnevni ceni.

Ekspertna trgovina na vse dele sveta.

Geniki na zahtevno zastoj in poštnine prosto.

Za novo šolsko leto!

VSE ŠOLSKE POTREBSČINE ZA LJUDSKE IN SREDNJE ŠOLE; PISALNO IN RISALNO ORODJE, VSE NAJBOLJŠE KAKOVOSTI UKUSNO IN TRPEŽNO IZDELANO TER PO NAJNIZJIH CENAH

prodaja

Janko Kocmut

Kranj glavni trg poleg farne cerkve Kranj

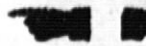
TRGOVINA

z galanterijskim in norimberškim blagom. Velika zaloga vsakovrstnega papirja in vseh pisarniških potrebščin; dalje različnih šolskih torblo, ročnih kovčkov, denarnic, različna toaletna mila in parfumov, pletenilo in košar, različnih krtačič za zobe, za snazanje zob Seydlin, Odol in Kalodont.

Otroški vozički v veliki izbiri!

DALJE PRIPOROČAM CENJ. DAMAM ZA ROČNA DELA RAZLIČNE PREDTISKARILJE NA PLATNO I. T. D. TER JUTO (ALI KONGRES STOFF) IN VSE ZRAVEN SPADAJOČE PREDMETE: KAKOR SVILA IN SVILNATO PREJO I. T. D. 147 6-2

RAZGLEDNICE V VELIKI IZBIRI!

Postrežba točna! Cene nizke!
Tukaj se tiskajo tudi monogrami.

V hiši št. 55 nasproti gostilne „Wechsel“

se s 1. oktobrom odda lepo stanovanje

143 3-3 (3 sobe in kuhinja).

Več se izve pri posestnici Mariji Urbanc.

Ludovik Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach na Koroškem)

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušk za lovec in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi prodaja stare samokresnice, vsprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preizkuševalnici in od mene preizkušene. 204 52-48

Ilustrovani ceniki zastoj.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kosmetično
zobočistilno
sredstvo

Seydlin

Izdelovatelj
O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar, ul. 7

24-25
Dobi se
v
lekarni
Šušnik

Samo
6
dni

Havre-New-York

voziyo zanesljivo najhitrejši brzoparniki francoske prekomorske družbe Edina najkrajša črta čez

Bazel, Pariz in Havre v Ameriko.

Veljavne vozne liste in brezplačna pojasnila daje samo

Ed. Šmarda

oblast. potrjena potovalna pisarna v Ljubljani. Dunajska cesta 18 v novi hiši «Kmetске posojilnice», nasproti znane gostilne pri «Figovcu». 143 26-4

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge

po 4 odstotke

brez odbitka rentnega davka

kateroga plačuje hranilnica sama.

1 26-17

Stanje vlog K 4,287.015 98 Stanje hipoteknih posojil K 2,502.377 74

Kopači (v akordu) in delavci po dogovoru se proti dobri plači sprejmo pri zgradbi vodovoda v Radovljici.

148 2-2

Najbolje je najceneje.

Popravila točno in ceno.

Pod to znamko je spoznati prodajalne,

v katerih se prodajajo samo Singerjevi šivalni stroji

Stari stroji se zamenjajo.

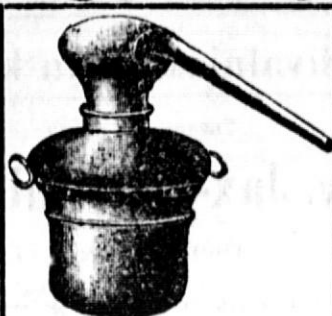
Singer Ko., akc. druž. za šivalne stroje

85 52-32

Kranj, glavni trg 192.

Zaloga olja, šivank in posameznih delov.

Nad 5000 filijalk po vsem svetu.

KOTLE

za žganjekuho

prodaja po najnižjih cenah tvrdka

150 3-2

MERKUR

Peter Majdič, Kranj.

Modna trgovina Pavel Magdić, Ljubljana, Prešernove ul. 7

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice.

Čipkasto blago, pajčolani, čipkasti ovrtniki, čipke, vložki, svilnate vezanine.

Jabots, Fichus, damski ovrtniki in kravate.

Svilnati in baržunasti trakovi.

Pazamentirja, poro in žovre, resice, krepice in žovre za tapetnike.

Kropi in flori za žalovanja.

Zlate in srebne resice, čipke in žovre.

Šerpe

iz svile, šipi in volne.

Nogavice za dame, dekleta in otroke.

Jopice, hlačke, otročje perilo in 135-6 odoje za vozičko.

Oprava za novorojenčke, posteljno podlogo iz kavčuka.

Sukance za šivanje, pletenje in vezanje.

Gumbi in različne igle.

Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje.

Jdrijske čipke, vezene čipke in vložki.

Pajčolani za neveste, mirtovi venoi.

Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke.

Modrci in potrebščine za modrce.

Glave-rokavice in rokavice za uniformirance, pletenje, letne in zimске rokavice.

Kopalno perilo, dišave, mil, ip. ustna voda.

Krtače za obleko, glavo in zobe.

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovrtniki, zapestnice, naprsniki in topne rute.

Pravo Jagrovo normalno perilo, tricoot-srajce, jopice in hlače.

Mrežaste in potne jopice, srajce, čepice in sport-pasovi.

Nogavice, naramnice, odoje in blazine za potovanje.

Kravate, gumbi za manšete.

Za lovce: telovniki, nogavice, rokavice, dokolenice.

Ogrevalci za kolena, meče, prsi, hrbet, trebuh in glavo.

Nahrtniki, ovrtniki, robci.

Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki l. t. d., i. t. d.

Gospod! Berite novice, ker so za Vas važne in koristne!

Razpošiljam po poštne povzetju za 12 K 50 vin.

krasno, dobro in moderno opravo

katera obstoji iz sledečih predmetov:

Fina bela ali barvasta srajca št. 7. Dobre spodnje hlače.

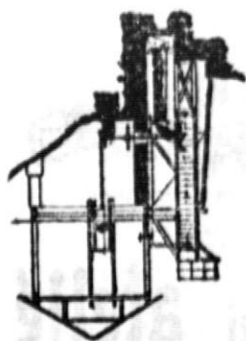
Lepa spalna srajca. 1 ovrtnik po želji. Krasna kravata. 1 par trpežnih nogavic.

Močna brisalka. Isvrstne naramnice. 3 dobre šepne rute

vse v skatli lepo aranžirano.

Razpošiljam z obratno pošto. Ako bi kaj ne ugajalo, vrnem denar nazaj.

G. Tönnies

122-11

tovarna za stroje, železo in kovinoličarna v Ljubljani priporoča kot posebnost žage in vse stroje za obdelovanje lesa. Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom. Sesalno-generatorski plinski motorji, najcenejša gonilna sila 1 do 3 v. za konjsko silo in uro.

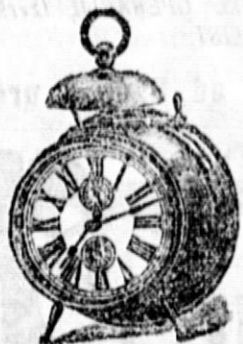
Večkrat premirano! Glinaste peči

123-15

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Dreise

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Mavricij Smolej

urar

na Jesenicah št. 19

priporoča svojo veliko zalogo

pravih švicarskih žepnih ur

vsake vrste, dalje budilke, ure na nihala, pratane in verižice, po najnižjih cenah.

Popravila

se izdelujejo v lastni delavnici, ter sem zmožen po moji blizu 20 letni skušnjavi vsaka tudi najtežja popravila izvršiti natančno in po nizkih cenah. Popravljajo se budilke po 80 vin. do 140 K. Žepne ure od K 1-20 naprej. — Zaradi kakovosti priporočam posebno precizijsko uro

„INTACT“.

Kolesarske potrebščine

NB. Ako želite imeti uro res dobro popravljeno jo ne dajajte takim, ki urarije niti izučeni niso. 17-31

Šolske potrebščine

kakor šolske torbice, nosila za knjige, knjige za ljudske šole, zvezki za višje in nižje razrede, črnilo in barve, vsakovrstno pisalno in risalno orodje ter druge šolske predmete v obliki izberl na debelo in drobno doblite pri

Antonu Adamiču v Kranju

naspr. urarja J. Suttnerja nasl.

Dalje priporoča

naspr. urarja J. Suttnerja nasl.

svojo bogato založeno trgovino galanterijskega, norimberškega, modnega in drobnega blaga, pletenin in tkanin, igrač, in papirja.

Kramarsko in krošnjarsko blago v veliki izberi.

Zaloga igralnih kart.

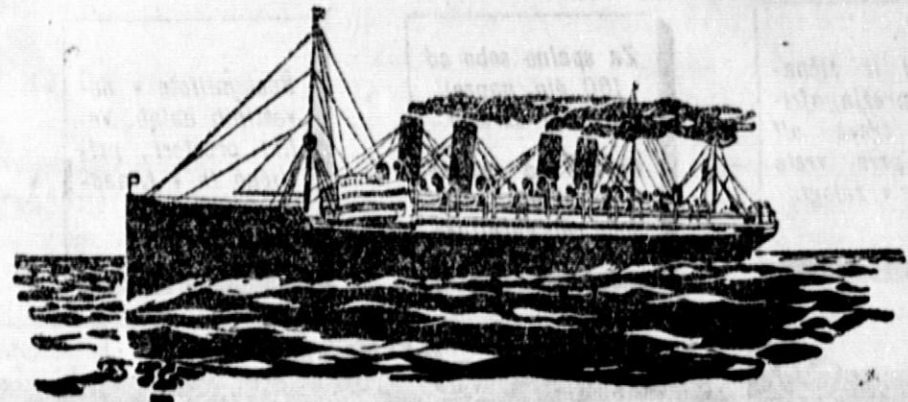
Največja tovarniška zaloga vsakovrstnih otroških vozičkov od 9 K naprej, ročnih in tržnih tašk, potovalnih kovčegov in korb, nahrbtnikov in palic za hribolazce,

Prepričajte se o nizkih cenah in solidni postrežbi.

58 52-23

Berite.

Pozor.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki 'Severnonemškega Lloydja' iz Bremena v New-York

s cesarskimi brzoparniki Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm, Kaiser Wilhelm der Grosse. — Prekomorska vožnja traja 5 do 6 dni. Natančen zanesljiv pouk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodnege društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino le pri

EDVARD TAVČAR-ju v Kolodvorskih ulicah št. 35

nasproti občeznane gostilne «Pri starem Tišlerju».

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in sobota. Vsa potovanja se tikajoča pojasnila točno in brezplačno. Postrežba poštna, rečna in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Colorabo, Mexiko, Californija, Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izvanredno ceno čez Galdeston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd. 228-43

Ljubljana, Prešernove ulice 9.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjava, da je zaloga za jesensko sezono tako v oblekah za gospode in dečke kokor v konfekciji za dame popolna in se priporoča za prav obilen poset, zagotavljajoč točno in solidno postrežbo s spoštovanjem

157 6-1

Gričar in Mejač.

Podkrajšek

frizer za dame in gospode

Ljubljana, Sv. Petra cesta 35. Filijalka na-
147 52-4 sproti hotela „Union“

Syden Salts

prilporeča za gojitev las in za umivanje glave svoj zdravniško priporočni gorko in mrzlo zračni sušilni aparat. Suši brez nadležne vročine. Ne proizvoduje skrčenja las. Vpliva dobro na pospeševanje rasti las. Zaloga vsakovrstnih vpletik striženih in zmešanih las. Oddelek za dame s separatnim vhodom.

Kupujejo se zmešani in odstriženi lasje po najvišjih cenah.

Najcenejša in največja domača eksportna tvrdka.

Raspošiljanje švicarskih ur na vse kraje sveta!

Urar in trgovec

H. Suttner v Ljubljani

St. 502. Nikelnasta anker-remontoar-Roskopf, trpežno kolesje, gl. 2-45, enaka iz pravega srebra gl. 3-95, ista z dvojnati tršim srebrnim močnim pokrovom gl. 6-50 in naprej.

St. 505. Prava srebrna cilindar-remontoar, trpežno kolesje in močni pokrovi, gl. 4-85, ista z dobrim anker kolesjem gl. 5-95 in naprej.

prilporeča svojo izborno zalogo najfinjših natančnih švicarskih ur, kakor najbolj slovečih znamk Safhausen, Omega, Roskopf, Urania i. t. d. Zlatnine in srebrnine, kakor nakraski, verižice, uhani, prstani, obeski i. t. d. najfinejšega izdelka po najnižjih cenah. — Dokaz, da je moje blago zares fino in ceno, je to, da ga raspošiljam po celem svetu in imam odjemalce tudi urarje in zlatarje glavnih mest.

Ravno je izšel najnovejši veliki cenik, kateri se pošlje zastoj in poštnine prosto.

Moške ure, 2 tretjini naravne velikosti.

6-36

Ljubljana (Kolizej) R. Lang Marije Terezije cesta

19 126-11 Zalagatelj društva

c. kr. avstrijskih državnih uradnikov.

Bogata zaloga pohištva vsake vrste v vseh cenah. Ogledala, slike v vseh velikostih.

Popolna oprava za vile. Specijaliteti: Gostilniški stoli.

Modrool iz žlónatega omrežja, afričanske trave ali žime, prve vrste vodno v zalogi.

Za spalno sobo od 180 gl. naprej. Divan z okraski.

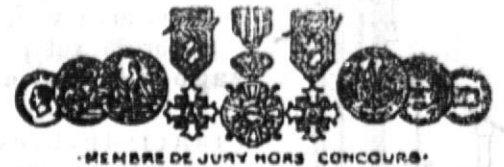
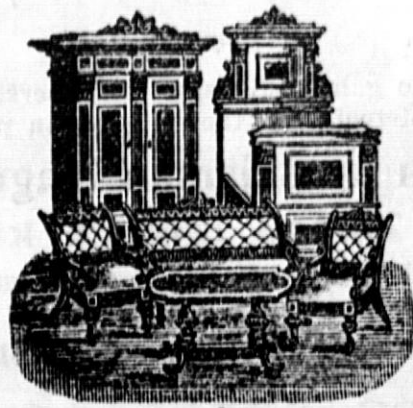
Oprave za jedilno sobo, salone, pred-sobe, cele garniture.

Specijaliteti v nevestinih balah. Veliki prostori, prtilično in v l. nadstropju.

Pohištvo iz železa, otroške postelje in vozlički po vsaki ceni.

Čudovito poceni za hotele, vile in za letovišča 52 gl.

Za sobo; postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, obesalnik, miza, stensko ogledalo.

Zobotehnični atelje Oton Seydl

pri g. dr. E. Globočniku v Kranju

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranile korenino, z all brez nebné plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje VRAVNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NARNOVEJŠIH METODAH.

PLOMBE V ZLATU, PORCELANU, AMALGAMU in CEMENTU kakor tudi vse ZOBOZDRAVNIŠKE OPERACIJE izvršujejo tu SPECIJALIST.

Odprto vsako nedeljo od 8. do 6. ure.

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrovana zadruga z omejenim poročtvom

Rezervna zaklada iznaša:

K 72.035

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

4 ¹/₂ %

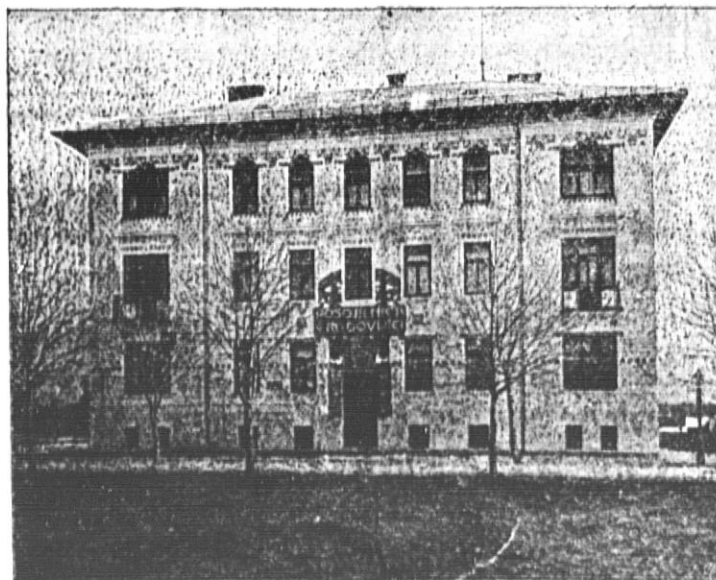
Denarni promet v letu 1906.:

K 3,500.000

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5 ¹/₂ % ali z 1 % amortizacijo, na menice pa po 6 %. — Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Uradije se v centrali in v podružnici

vsak dan od 8. do 12. ure dop.

in od 2. do 6. ure pop. izvzemši nedelje pop.

Poštno-hranilnični račun centrale št. 45.867.

Podružnice na Jesenicah št. 75.299.

120-10